

Praktiniai pavyzdžiai mokytojams

Susijusi mokomoji medžiaga: M1-T1-MLC3 – Kas yra LLM? Kaip kalbos modeliai generuoja tekstą – ir kodėl jie haliucinuoja

1 užduotis – mokytojo savarankiškam mokymuisi

Užduoties tikslas: patirti, kaip ir kur LLM haliucinuoja jūsų dėstomo profesinio dalyko srityje, ir praktikuoti taikyti tikrinimo strategijas.

Pavadinimas: Haliucinacijų medžioklė mano dalyke

Užduotis: užduokite DI penkis „rizikingus“ klausimus iš savo profesijos srities ir kiekvieną atsakymą patikrinkite pagal patikimus šaltinius.

Trukmė: 35–40 minučių

Darbo forma: individualus darbas

Priemonės: ChatGPT, Claude arba Gemini (su paieška internete ir be jos); jūsų vadovėlis, gamintojų instrukcijos, standartai ar teisės aktai

Nurodymai:

1. Parašykite penkis klausimus iš savo dalyko: vieną, kuriame prašoma nuorodos į teisės aktą ar standartą, vieną – tikslios techninės vertės, vieną skaičiavimo, vieną apie retą profesinį terminą ir vieną apie neseniai įvykusį pokytį.
2. Užduokite klausimus naujame pokalbyje neįjungę paieškos internete. Atsakymuose pažymėkite kiekvieną faktą, skaičių, pavadinimą ir nuorodą.
3. Kiekvieną pažymėtą elementą patikrinkite pagal patikimą šaltinį. Įrašykite į lentelę: teiginys – teisingas / klaidingas / neįmanoma patikrinti – naudotas šaltinis.
4. Dėl klaidingų ar nepatikrinamų elementų užduokite papildomų klausimų („Iš kur gauta ši vertė?“), įjunkite paiešką internete ar kodo vykdymą arba pridėkite šaltinio dokumentą. Užsirašykite, kas pasikeitė.
5. Parašykite savo penkių punktų kontrolinį sąrašą, kaip naudoti DI rezultatus jūsų dalyke.

Išvados:

- Daugiausia klaidų pasitaiko ten, kur reikia tikslumo, retų žinių ar vietinių taisyklių.
- Papildomi klausimai, įrankiai ir pridėti šaltiniai sumažina klaidų, tačiau tikrinti vis tiek būtina.
- Dalykui pritaikytas kontrolinis sąrašas padeda tikrinti greitai ir įprastai.

2 užduotis – darbas klasėje su mokiniais

Užduoties tikslas: ugdyti mokinių kritišką požiūrį į DI sugeneruotą informaciją ir įprotį tikrinti ją pagal profesinius šaltinius.

Pavadinimas: Faktų tikrintojai dirbtuvėse

Užduotis: grupės ieško klaidų trumpame DI sugeneruotame darbo nurodyme ir ištaiso jį remdamosi profesiniais šaltiniais.

Trukmė: 45 minutės

Darbo forma: darbas grupėse (3–4 mokiniai), po to – aptarimas su visa klase

Priemonės: trumpas DI sugeneruotas tekstas profesijos tema (mokytojo iš anksto parengtas ir patikrintas), vadovėlis, instrukcijos, techninių duomenų lapai; projektorius

Nurodymai:

1. Mokytojas parodo, kaip pokalbių robotas generuoja atsakymą, ir dviem sakiniais paaiškina, kodėl atsakymas gali būti klaidingas.
2. Kiekviena grupė gauna DI sugeneruotą nurodymą (pvz., kaip pakeisti ratą, paruošti skiedinį, atvėsinti pagamintą maistą), kuriame yra keletas klaidų ar praleidimų.
3. Grupės pažymi įtartinus teiginius, patikrina juos vadovėlyje ar instrukcijoje ir ištaiso. Jos taip pat ieško praleistų žingsnių, ypač susijusių su sauga.
4. Grupės palygina savo radinius; klasė surenka klaidų tipus ir parašo trumpą taisyklių kortelę „Kaip mes tikriname DI“, kuri pakabinama ant dirbtuvių sienos.

Išvados:

- DI atsakymai gali skambėti profesionaliai ir vis tiek turėti klaidų.
- Atskaitos taškas yra patikimi profesiniai šaltiniai, o ne atsakymo užtikrintumas.
- Trūkstama saugos informacija yra tokia pat pavojinga kaip klaidinga informacija.

Pastabos mokytojams:

- DI tekstą parenkite ir patikrinkite patys, turėkite patikrintą atsakymų raktą; niekada neleiskite mokiniams dirbtuvėse vadovautis nepatikrintu DI nurodymu.
- Rinkitės temas, kurių teisinga informacija pateikiama mokiniams prieinamuose šaltiniuose.

Autorių teisės © 2026 VITA konsorciumas

Šia medžiaga galima dalintis ir ją adaptuoti pagal Creative Commons Priskyrimo — Analogiško platinimo 4.0 tarptautinės licencijos (CC BY-SA 4.0) sąlygas.



Finansuojama Europos Sąjungos. Išsakytos nuomonės priklauso tik autoriui(-iams) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros nuomonę.